

Nr 560

Av herr **Olsson, Johan**, om serviceinrättningar i glesbygderna.

(Lika lydande med motion nr 605 i Andra kammaren)

Den befolkningsprognos som jordbruksutredningen gjorde visar på en minskning av befolkningen i glesbygderna från 2,3 milj. 1960 till 1,55 milj. 1980. Genom denna utomordentligt snabba utveckling och strukturomvandling av näringslivet sviktar serviceunderlaget för åtskilliga mindre tätorter och deras omland. Den snabba befolkningskoncentrationen har medfört påtagliga svårigheter i både inflyttningsområden och utflyttningsområden. Varje ytterligare investering i stortätorterna accelererar denna utveckling, medan varje investering i ett område med vikande näringsliv är till hjälp för att bibehålla en rimlig social och ekonomisk standard.

Aldersfördelningen blir mycket skev i avfolkningsbygder, vilket ytterligare accentuerar problemen där.

Från vårt håll har vi alltid ansett att lokaliseringpolitiken är samhällets främsta instrument för att påverka strukturomvandlingen.

Befolkningen i vikande områden i vårt land får betala strukturrationaliseringens vinster genom minskade inkomster för egen del, sämre social miljö och risker för isolering, sämre samhällelig service (bl. a. beroende på stora avstånd) och omfattande kapitalförstöring.

Inom den privata servicesektorn pågår en motsvarande utveckling. I och med att underlaget sviktar blir ungdomen allt mindre benägen att stanna kvar, än mindre att satsa på en servicenäring som är beroende av ett visst befolkningsunderlag framöver. De stora befolkningskoncentrationerna drar i speciellt hög grad till sig servicenäringarna, medan den rena industrin flyttar ut.

Samtidigt pågår en utveckling bort från hantverksföretag till industri. Reparationsverksamheten minskar i högstandardsamhället till förmån för snabbare omsättning av varor och modeller — den utvecklingen är inte möjlig av ekonomiska skäl i vikande bygder, men ändå försvinner de hantverksbetonade tjänsterna, dels på grund av för svagt kundunderlag och dels på grund av generationsväxling.

I de områden där turismnäringen kan vara ett alternativ till de areella näringarna (i första hand) räcker ändå inte denna för att skapa det stabila underlag som krävs året om för en utbyggd service. Kommunikationerna försämras — för att kunna nå den service som ändå finns blir människorna mer och mer beroende av bilen. De äldre och låginkomstgrupper har i allmänhet inte råd med bil och har

därmed mindre möjligheter att nå såväl den samhällseliga som den i privat regi bedrivna serviceverksamheten.

Försämringen av servicen pågår i dag okontrollerat. Om man från samhällets sida menar allvar med att alla skall ha rätt till en rimlig service, varhelst de bor i landet, så måste man ta på sig en del av ansvaret inte bara inom sin egen sektor. Även den privata servicesektorn bör stödjas.

Genom en samordning av de resurser som ändå finns kvar skulle en del kunna vinnas. Serviceförmedling till rimlig kostnad och organisatoriskt samarbete mellan olika hantverkare under ett tak bör åstadkommas.

Med hänvisning till det anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning och förslag ang. inrättande av centraler på hantverkets och övriga servicenäringars område under medverkan av arbetsmarknadsmyndigheterna i syfte att *dels* tillgodose den fasta befolkningens behov samt *dels* turist- och fritidslivets önskemål och därigenom skapa ett förbättrat underlag för en rimlig servicestandard också i områden med vikande befolkningsunderlag.

Stockholm den 28 januari 1969

Johan A. Olsson (cp)
